

АРХІТЕКТУРА БУДІВНИЦТВО

Виходить
з 1962 р.
№ 3-4
(1331-1332)
Березень
2008 рік

Вчена рада: ПІДСУМКИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА 2007 РІК

СТУДЕНТАМ – ДИПЛОМИ ЗА ПЕРЕМОГУ

Традиційно на засіданні Вченої ради університету Голова вченої ради, ректор університету, д.т.н., професор А.М.Тугай вручає студентам нашого навчального закладу дипломи Міністерства освіти і науки України за перемогу у Всеукраїнських студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт студентів у 2006/2007 навчальному році.

Під час засідання Вченої ради

НА ЗДОБУТТЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ

29 лютого відбулося засідання Вченої ради університету з порядком денним "Підсумки наукової діяльності КНУБА за 2007 рік". По першому питанню порядку денного про ректор з наукової роботи професор П.П.Лізунов доповів про висунення на здобуття Державної премії України циклу наукових праць "Конструктивні матеріали нового покоління та технології їх впровадження в будівництво".

Дипломом I ступеня Міністерство освіти і науки України нагородило студента університету **Олександра Новікова** як переможця Всеукраїнської студентської олімпіади з спеціальності "Промислове та цивільне будівництво".

Дипломами II ступеня Міністерством освіти і науки було нагороджено студентів закладу **Олександра Романова та Михайла Терлицького** за перемогу у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальностей "Теплогазопостачання та вентиляція" і "Промислове та цивільне будівництво". Студент університету **Костянтин Новіков** став переможцем у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт студентів з напрямку "Будівництво" і нагороджений Міністерством освіти і науки Дипломом II ступеня.

Трьох студентів КНУБА за перемогу у Всеукраїнських студентських олімпіадах та Всеукраїнському студентському конкурсі наукових робіт з природничих, технічних і гуманістичних наук у 2006/2007 навчальному році з напрямку "Будівництво" міністерство нагородило Дипломами III ступеня. Серед них студенти: **Олексій Кончаківський** (олімпіада зі спеціальності "Водопостачання і водовідведення"), **Леонід Жуков** (олімпіада з дисципліни "Електротехніка"), **Сергій Січкар** (наукова робота з напрямку "Будівництво").

С. Тараненко, студдор газети

Диплом I ступеня – студенту **О. Новікову**

Диплом II ступеня – студенту **М. Терлицькому**

Диплом II ступеня – студенту **К. Новікову**

Диплом III ступеня – студенту **Л. Жукову**

Диплом III ступеня – студенту **С. Січкару**

"Ефективність будівельної галузі, її відповідність світовому рівню визначається багатьма показниками, в тому числі високою якістю матеріалів, виробів та технологіями їх отримання і застосування в конкретних умовах будівництва. Найбільш масовим конструктивним матеріалом, здатним вирішувати комплекс найскладніших задач є бетон. В наш час вимогами до нього стало створення високофункціональних бетонів нового покоління. Автори, роботи яких висунуті на Державну премію, виконали комплекс робіт, підпорядкований впровадженню ідеї створення конструктивного матеріалу як єдиної керованої системи, що залучає при розробці нові закономірності конденсації мінеральних речовин з врахуванням їх енергетичного стану, особливостей продуктів гідратації та ін., а при реалізації – можливості керування напружено-деформованим станом новоствореного матеріалу за рахунок високотехнічних способів його формування. Ефективність впровадження нових конструктивних бетонів підтверджено офіційними актами підприємств, згідно з якими сумуючий економічний ефект перевищує 30 млн. грн." Це дані з анотації до циклу робіт. Авторами їх є д.т.н., професор В.І.Братчун (ДНАБА), зав. кафедрами к.т.н., професор В.І.Гоц та д.т.н., професор І.І. Назаренко, д.т.н., професор Р.Ф.Рунова, д.т.н., професор В.Й.Сівко (КНУБА), д.т.н., професор А.М.Плугін (УДАЗТ Мінтранс України), д.т.н. М.А.Саницький (НУ "Львівська політехніка"), к.т.н., доцент В.Н.Старчук (ХК "Київміськбуд"), д.т.н. С.І.Федоркін (НАПКБ), к.т.н., професор П.І. Шилук (ХК "Київміськбуд").

Підготовлено газетою

Пишуть випускники ФАХ ОБРАНИЙ ВІРНО

"А+Б" завжди рада, коли відгукуються ті, хто під час навчання в КНУБА був поруч, працюючи дописувачем студентської газети. І тепер не забуває свою Alma mater і, звісно, редакцію багатотиражки. Сьогодні до нас написала випускниця ПЦБ 2007 року Тетяна Грудинська.

"Університет, студентські роки, випускний вечір... Все це пролетіло надто швидко. Завдяки знанням, які отримала в КНУБА, я у даний момент – інженер-проектувальник відділу металевих конструкцій в ВАТ "Енергопроект". Після закінчення університету – це мій перший досвід роботи. Коли я влаштувалася в цей інститут, мені було дуже боляко, адже не мала жодного досвіду роботи. Боялася, що можу не виправдати сподівань тих людей, які повірили в мене й взяли на роботу. Але з перших хвилин зрозуміла, що потрапила в дуже гарний колектив. Мене відразу ж почали вводити в курс роботи відділу, вчити навичкам праці на комп'ютері, порекомендували цікаву літературу.

Роботою своєю я захоплена так, що іноді думаю про справи, якими займаюсь на роботі, навіть вдома ввечері, прагнучи наступного дня щось доробити та виконати у термін. Нині в моїй роботі переплітаються і теоретичні, і практичні знання: ми робимо розрахунки конструкцій, розробляємо вузли, друкуємо текстові документи та ін. До речі, зі мною у відділі працюють випускники нашого університету 2007 року та минулих років. Сподіваюсь, що й вони задоволені обраним фахом та колективом, в якому тепер працюють".

Т.Грудинська

Ювілеї

МАЙЖЕ ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ ОЧОЛЮЄ КНУБА...

У **Анатолія Михайловича Тугая** щоденне життя багате й насичене справами і подіями. Він уособлює цілу наукову, організаційну й педагогічну епоху в Київському національному університеті будівництва і архітектури. Працює в КНУБА майже 40 років, і 24 з них очолює наш навчальний заклад.

Якщо підбирати найкращі епітети української мови, то вони підходять до характеристики **Анатолія Михайловича**. Він інтегрує у собі дуже багато позитивних якостей. Це сучасний досвідчений педагог, якого люблять студенти, прогресивно мисляча людина, інтелектуал. Як вважає наш колектив: в ньому всім найбільше імponує відчуття сучасності, науковий, системний підхід до розв'язання проблем, патріотизм, почуття гумору. У нього дуже широкий науковий світогляд, він не боїться вийти на широку публіку, де доступно доносить до будь-якої аудиторії те чи інше наукове, економічне або фінансове обґрунтування.

Близько 30 років **Анатолій Михайлович** відповідає за багатотисячний колектив КНУБА, його випускників. Тому внесок у розвиток вищої будівельної освіти України такого керівника важко переоцінити. Його вплив як вченого, педагога на розвиток системи вищої освіти в Київському регіоні є багатограним, багатоекторним.

Молоді літа, обрання життєвого шляху...

Але разом з тим кожна людина є неповторною й історія її життя не схожа на жодну іншу. Спробуємо переглянути біографію професора Тугая. Найприємніше це зробити на фоні поїздки, яка

відбулася у 2005 році, представників нашого закладу у місця, де виріс і вчився наш майбутній ректор, як кажуть, відвідати його батьківську хату.

Отже, село **Македони Ржищівського району Київської області**. Тут **Анатолій Михайлович** вчився з 1 по 7 класи. Тут і нині проживає його мати – **Олександра**

Оверківна, яка тоді протягом цілої ночі випікала для нас, гостей, смачні пірижки. Милуючись чудовими місцями батьківщини ректора, ми приїхали у село **Пилі**, де **Анатолій Михайлович Тугай** навчався у 8, 9, 10 класів. Наш ректор після спогадів, присвячених навчанню в школах, наголосив, що де б він не був, зав-

жди пам'ятає свій прекрасний край – своє коріння. До речі, батьківщина професора Тугая багата й на інших відомих творчих особистостей: акторів, поетів, художників, вчених...

Якось до ректора, д.т.н., професора **А.М.Тугая** завітав журналіст **Анатолій Лазаренко**, щоб узяти у нього інтерв'ю.

(Продовження на стор. 2)

(Продовження. Початок на стор. 1)

МАЙЖЕ ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ ОЧОЛЮЄ КНУБА...

А. Тугай – випусник
будівельного технікуму

Журналіста вразили спогади Анатолія Михайловича про молоді літа, час обрання життєвого шляху. "...Якось, вітаючи першокурсників зі вступом до університету, він ненароком глянув у вікно і мовби на мить побачив і себе у минулому, далекому і незабутньому.

Світанкові зорі, які вони прекрасні і незвичні. Пробуджується природа, на шовковисту траву падає з лози срібляста роса, величю піднімається сонце. А вони, десятикласники, заворожені красою рідного краю, діляться планами на майбутнє. Він, Анатолій Тугай, обирає собі професію будівельника. Київський будівельний технікум закінчує з відзнакою, без вагання подає документи до Київського інженерно-будівельного інституту і закінчує його теж з відзнакою. Його наукова діяльність почалася в інженерно-будівельному інституті і вела його до нових вершин. У Київському інженерно-будівельному інституті Анатолій Михайлович Тугай проходить шлях аспіранта,

закладів країн СНД А.М.Тугая – раціональне використання та охорона водних ресурсів, водопостачання населених пунктів і промислових підприємств, розробка багатоступеневої безперервної системи освіти, наукові дослідження з проблем вищої освіти в період трансформування виробництва у ринкові відносини та визначення вимог до підготовки спеціалістів у цих умовах."

А. Тугай – випусник КНУБА

Є чого повчитися у ректора...

Анатолій Михайлович в КНУБА завжди був лідером. І тоді, коли за радянських часів секретареві парткому треба було вирішувати складні і відповідальні для вищого навчального закладу ситуації, і тоді, коли, ставши ректором університету, треба було займатися розв'язанням проблем відомого в світі навчального закладу. Кожного дня йому найбільше всього доводиться займатися організаційними питаннями та керувати інноваційними процесами, якими займається наш навчальний заклад.

Нещодавно, в розмові з Анатолієм Михайловичем, я вирішила дізнатися, які вчинки в житті є для нього пріоритетом. "Чесність, справедливість, повага до людей" – почула у відповідь. Я і не сумнівалася, тому що завзятість, терпляча праця й наявність цих якостей у ученого, педагога, керівника сприяють формуванню їх у майбутніх молодих фахівців, аспірантів, дисертантів. В цій же бесіді професор Тугай повідав мені, що найкращий час його роботи у нашому закладі – це час контактів зі студентами, викладача-

На архітектурному гаряча пора –
підготовка до захисту дипломних проектів

ми, час початку творчої діяльності – написання монографій, підручників, вирішення складних наукових задач. І щоб розповість про ректора була ще повнішою, скажу, що Анатолій Михайлович має гарних наслідників: двох синів, кандидатів

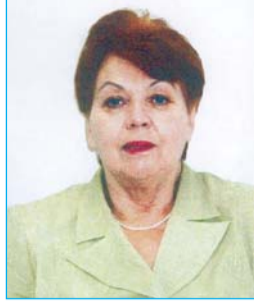
технічних наук, доцентів Ярослава Анатолійовича і Олексія Анатолійовича та трьох онуків (дівчаток Анастасію та Марину та школяра Анто-на). У вільний час захоплюється рибалкою, читає фантастику й завжди полює український борщ та вареники з сиром та вишнями...

Визнанням внеску ректора А.М.Тугая у вітчизняну освіту служать, зокрема, багато почесних звань, суспільні посади, урядові нагороди.

Наш ректор, академік Міжнародної академії наук вищої школи, віцепрезидент Академії будівництва України, почесний професор-дослідник Інституту водних проблем Нью-Йоркського універ-

Люди університету

НАУКОВЕЦЬ ЗА ЗМІСТОМ, ПЕДАГОГ ЗА ПОКЛИКАННЯМ

Роль екології в нашому житті важко переоцінити. Проблеми екології у всьому світі залишаються одними з найголовніших та найскладніших науково-технічних завдань, тому що здоров'я кожної людини значною мірою залежить від діяльності цієї галузі охорони навколишнього середовища. В нашому університеті екологічними проблемами займаються фахівці кафедри охорони праці та навколишнього середовища. Своїми здобутками і науковими рішеннями в цій важливій галузі господарства вони готують молоду зміну: спеціалістів – екологів, які забезпечуватимуть екологічні вимоги при проектуванні, спорудженні та експлуатації будівель та споруд різного призначення. Сьогодні наше слово про доктора біологічних наук, професора кафедри Віру Михайлівну Удод.

Коли йдеш другим поверхом університету й зустріваш доброзичливе, з широким усмішкою як до колег по роботі, так і до студентів обличчя Віри Михайлівни, на душі стає особливо приємно. Адже це професор КНУБА, ерудована, високоосвічена та надзвичайно працьовита людина, яка є щирим другом студентів. А вони помиляються рідко! Тому й тягнуться так до неї її випускники та аспіранти.

Близько дванадцяти років професор Удод є членом доброго колективу кафедри охорони праці та навколишнього середовища, яку очолює професор Володимир Володимирович Трофімович. А він добре цінує дружні стосунки в своєму колективі, відчуває його настрій, тому що роки пропрацював деканом сантехнічного факультету. Тому й його колеги віддані улюбленій справі – педагогіці.

Ми сидимо й неспішно ведемо розмову з В.М.Удод в кабінеті під назвою "Професорська". Час від часу сюди заглядають студенти. Господарка кабінету – дуже толерантний і уважний співбесідник. Слухаючи її відповіді на питання, і на думку не спадає, що всього у власному професійному житті вона добила сама, без будь-якої допомоги з боку. Спочатку закінчення середньої школи та медичного училища з відзнакою, поступова робота на посадах лаборанта в міській дитячій лікарні, потім хіміка, інженера, молодшого наукового співробітника в інституті загальної і неорганічної хімії АН УРСР та навчання в Київському державному університеті ім. Т. Шевченка. І вже протягом близько двох десятків літ – в інституті колоїдної хімії та хімії води АН УРСР також на посадах молодшого наукового співробітника та старшого наукового співробітника.

1973 рік. Захист кандидатської дисертації, а потім і докторської (1987 рік). Напрямок її наукової діяльності – розробка наукових основ і сучасних технологій біологічного очищення стіч-

них вод, принципів і засобів охорони навколишнього середовища.

У Віри Михайлівни Удод – великий досвід наукової та педагогічної роботи. Вже у період з 1987 по 1993 р. вона – доцент, професор інституту підвищення кваліфікації керівних працівників і спеціалістів ЖКГ УРСР. Тут її висока відповідальність та інтелігентність були визначальними. Саме тоді у відділі мікробіології очищення води, де вона працювала, з 6 старших наукових співробітників четве-

Проф. В.Удод з ректором (у центрі)
Шеньяньського університету (Китай)
та докторами наук.

ро захистили кандидатські дисертації з різних напрямків. Щодо громадської роботи, то, за словами самої Віри Михайлівни: "все життя полюбувала працювати з людьми", а тепер і з молодим поколінням КНУБА, якому вона читає курси загальної екології та техноекології. І молодь відповідає їй любов'ю й щирістю. Багато з них прагнуть захищати дипломну роботу саме у професора Удод. На моє питання, кого вона пам'ятає з своїх випускників, професор, не замислюючись, відповіла: недавно приходила Вероніка Герасимчук, дзвонили Олена Афанасьева та Олена Болотна (51 група)... Кожного місяця до професора Удод телефонує Houda Jia – нинішній доктор

наук з Китаю, який стажувався у неї з проблеми очищення стічних вод протягом 1 року в КНУБА.

Віра Михайлівна підготувала 5 кандидатів наук, є автором 200 наукових і науково-методичних праць, в т.ч. два підручника, 5 навчальних посібників, 4 монографії, має 28 патентів на винаходи (два з них відзначені на виставках двома бронзовими та однією срібною медаллями за новизною).

– Що для вас є найважливішим у житті?

– На моє переконання тут є багато складових. Насамперед, взаєморозуміння з людьми та з близькими. По – друге, щоб в моєму колі люди були інтелектуальними та професійно підготовленими.

– Що вам найкраще вдалося зробити в житті?

– Найважливішим для мене є те, що маю доброго сина, який за професією є економістом та чудовою онуку – четвертокурсницею ТДК.

Все своє життя власне й усвідомлювала, щоб праця, якою займаюсь, була в радість та щоб самоствердитися в ній без допомоги ззовні.

– Щоб ви хотіли б собі побажати?

– Найперше – здоров'я. Бо якщо воно буде, то все решта вдасться зробити.

І ми хочемо приєднатися до її бажання, адже Віра Михайлівна Удод робить таку велику й поважну справу – навчає майбутніх екологів для будівництва. І від їх умінь ми всі також будемо здоровими.

До речі, цей матеріал в газеті, присвячений ювілейному дню народження професора Удод. Вітали винуватицю: ректор КНУБА д.т.н., професор А.М.Тугай, який нагородив знаком "Відмінник освіти України" та колеги, студенти і співробітники.

Матеріал
підготовлений газетою

ВИЗНАНО КРАЩИМИ

Доцент О.Ф.Корбаєв –
кращий викладач

Громадська організація КНУБА "Просвіта" протягом багатьох років традиційно проводить конкурси та визнає кращих серед кращих: деканів факультетів, кафедр нашого навчального закладу та викладачів.

29 лютого на Вченій раді університету був продовжений цей захід і голова

Кращим заст. декана
архітектурного став В.П.Король

"Просвіти" професор В.Г.Ярошенко нагороджував почесними грамотами найдостойніших.

Кращим заступником декана КНУБА став представник архітектурного факультету Володимир Петрович Король. Кращим викладачем визнано доцента кафедри опору матеріалів

Кафедра українознавства – краща

Олександра Федоровича Корбаєва. Крайшою кафедрою названо кафедру українознавства нашого університету (завідувач к.ф.н. Н.І.Пашченко).

В. Дзюбенко, ст. викладач кафедри охорони праці і навколишнього середовища, член "Просвіти"

Секретар парткому КНУБА

старшого викладача, доцента, професора, заступника декана факультету і декана, завідуючого кафедрою водопостачання і ректора. І на всіх ділянках прищеплює студентам любов до професії будівельника, передає їм набуті знання і досвід, розкриває таємниці і тонкощі будівельної справи. Професор Тугай спільно з професорсько-викладацьким складом університету зробив чималий внесок у становлення та розвиток вузу, розробляв сучасні робочі програми до кожної з дисциплін з урахуванням новітніх досягнень науки і техніки, займався дослідженнями, результати яких були впроваджені в практику будівництва.

Напрямок наукової діяльності заслуженого працівника освіти України, першого віцепрезидента Спілки ректорів вузів України, почесного професора Асоціації будівельних вищих навчальних

Ректори є над чим
замислюватися

ситету. Анатолій Михайлович Тугай постійно дбає про збереження і подальший розвиток добрих традицій, закладених фундаторами університету. Професор Тугай – Заслужений працівник народної освіти УРСР, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки, лауреат нагороди Святого Володимира Академії наук вищої школи України, лауреат премії Української академії наук, премії ім. академіка М.С.Буднікова та ін.

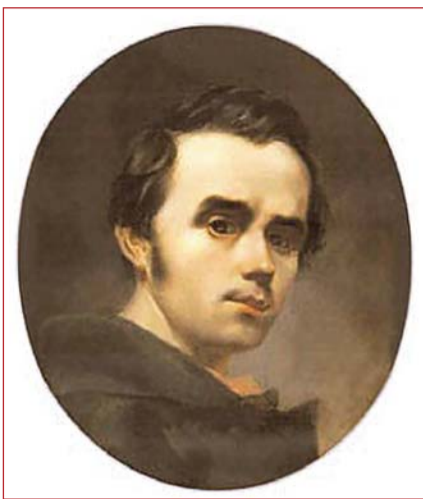
Авторитет нашого КНУБА ґрунтується в вдалому поєднанні багатьох

традицій, що склалися за 75 років, і впровадженні нових здобутків вченими університету. З-під пера ректора, академіка Академії інженерних наук України А.М.Тугая вийшло понад 200 наукових праць, 17 підручників і посібників, 5 довідників, 7 монографій, підготував чотирьох кандидатів наук. За сумлінну і плідну працю, спрямовану на розвиток національної і вищої освіти і науки в галузі будівництва і архітектури і підготовку висококваліфікованих кадрів, академік Анатолій

Михайлович Тугай був нагороджений орденом "Знак Пошани", "Дружби народів", "За заслуги Ш ступеня", "За розбудову України" ім. М.Грушевського", 5 медаллями, багатьма відзнаками державних та громадських організацій.

Наш ректор і сьогодні спрямовує роботу свого колективу на формування нової генерації висококваліфікованих фахівців, здатних до самостійної творчої роботи.

І. Герасценкова

Т. Шевченко. Автопортрет. Олія.

ТАЄМНИЦЯ ПОРТРЕТІВ ПЕНЗЛЯ Т. ШЕВЧЕНКА

В історичному та культурному розвитку України Тарас Шевченко – явище незвичайне як за своєю обдарованістю, так і місцем у літературі та образотворчому мистецтві. Художня спадщина його – яскрава сторінка в історії української мистецької культури XIX ст.

Він змалку захоплювався малюванням. Першим, хто помітив у нього цей нахил, був його батько Григорій. Коли Тарасові минуло 14 років, його зробили дворомим слугою пана Енгельгардта.

Перебуваючи з паном у Вільні (1828–1831), він нарисовав портрет свого батька. Як художник згадував пізніше, мандруючи з обом слуг за паном (Вільнюс – Варшава), він "крав по заїздах портрети різних історичних героїв війни 1812 року". Ці дешеві літографії та гравюри Шевченко мав намір в дозвіллі скопіювати. Прикра історія сталася з ним у Варшаві: тоді за копіювання портрета (а це він робив уночі при свічці) він був за наказом свого пана Енгельгардта жорстоко побитий. Ця подія привела до несподіваних наслідків: пані Енгельгардт, яка назагал відзначалася доволі людським ставленням до слуг, при першій можливості представила Тараса відомому й модному у великопанських салонах австрійському маляреві-портретисту Й. Лямпі-молодшому. Останній явраз (1829–1930 рр.) перебував у Вільно.

За попередньою домовленістю між ним і пані Енгельгардт, Тарас двічі на тиждень мав брати уроки в Лямпі. Покидаючи Вільно, Лямпі показав рисунки Шевченка відомому литовському художникові, професору Вільнюського університету (вірменину за походженням) Йонасу Рустему (Рустемусу). Як пізніше згадував Шевченко, саме в майстерні Рустема, куди він приходив, уперше відчув себе вільною людиною. Підбадьорений ним Тарас почав відвідувати його лекції в Університеті. (Сьогодні пам'ятна таблиця на фасаді Університету у Вільно нагадує про перебування тут Тараса Шевченка).

З 1835 року він був зарахований позакласним учнем малювальних класів Товариства заохочення мистецтв. Це було вже в Петербурзі під час праці в майстерні Ширяєва; а незабаром, викуплений з кріпацтва, Тарас стане учнем відомого художника Карла Брюллова. Двічі за виконаним ним роботи Академія мистецтв нагородила Шевченка срібними медалями. У 1845 році він успішно закінчив її.

У 1847 році Шевченко був затверджений на посаду вчителя малювання Київського університету. До речі, його часто бачили "на етюдах" у передмістях міста: Святошині, Солом'янці та Шулявці. Але несподівано того ж року він був заарештований і засланий до Оренбурзького окремого корпусу рядовим солдатом із "забороною писати і малювати". Саме таким було особисте розпорядження царя Миколи I.

В мистецькому доробку Шевченка найвизначнішими за художньою вартістю (та кількісно) залишаються портрети. На сьогоднішній час їх відомо понад 150. Половина з них припадає на першу половину його творчості, тобто до заслання.

У портретному жанрі Шевченко працював у всіх видах: акварель, олійний живопис, сепія, рисунок, олівець, офорт.

Спочатку вабила його акварель. Серед портретів, створених Шевченком у цей період, є портрети погрудні, поясні, на цілий зріст, а також портрети, які стоять на межі портретного та побутового жанрів. У цих творах простежується прагнення митця підкреслити гармонійну сутність людини. Для Шевченка людина – міра всіх речей, він бачить і виявляє у ній прекрасне й високе. Жодна тінь душевного неспокою, здається, не затьмарює обличчя портретованих. Часто це його знайомі, приятелі, лагідні, шляхетно вдягнені жінки. Образи ці оповиті своєрідним романтичним серпанком. І це не дивно: в європейському мистецтві настала епоха романтизму. Під впливом

Т. Шевченко. Портрет Ганни Закревської. Олія

Карла Брюллова портрети набувають більш розмаїтої й вибагливої композиційної побудови, як от портрет відомого художника-баталіста О. Коцебу.

Віртуозне опанування технікою акварелі сприяло збагаченню колірної палітри, ширшому використанню різноманітних нюансів однієї барви. Цим позначені портрети Є. Гребінки, М. Луніна, А. Лагоди, П. Енгельгардта.

У Петербурзькій академії мистецтв Шевченко добре опанував техніку олійного живопису. 1840 року він був нагороджений медаллю другого ступеня за

Одалистка. 1840 р.

першу спробу... в живописі олійними фарбами. Цей відзначений Академією твір "Хлопчик-жебрак дає хліб собаці", на жаль, не зберігся до нашого часу.

Поступово Шевченко відходить від замріяних, осяяних облич, мерехтливої гри світла на фраках і комірцях – романтичну зовнішність героїв він немовби сплавляє з їхнім внутрішнім змістом. Так, з-під пензля Шевченка народжується своєрідний портрет демократичної інтелігенції.

Із творів, написаних олійними фарбами, особливо цікаві жіночі портрети, створені між 1843–1847 роками. Це портрети Маєвської, Кейкуатової, Горленко, Ганни Закревської. З них глибоким психологізмом позначені, зокрема, портрети Кейкуатової та Горленко, і певною мірою Закревської. За деякими свідченнями (наприклад О. Афанасьєва-Чужбинського) відомо, що Шевченко кохав "Ганну вродливу" (так він називав Закревську). Теплі спогади про неї він проніс через ціле своє життя. З ім'ям Закревської пов'язано кілька поезій Шевченка (як от вірш "Г.З.", поезія "Як би зустрілися ми знову"). Ймовірно, Закревській присвячена була поема "Сліпий".

В одному зі своїх перших листів уже із заслання (лист до Варвари Репніної) він писав: "... заборона рисувати буди що... а тут так багато нового – киргизькі так мальовничо виглядають, так оригінальні й наївні, що аж просять під олівець. Попросту шалію, коли на них дивлюся. Дивитися і не малювати – це така мука, яку може зрозуміти лише справжній митець".

Портрети часів заслання набувають яскраво вираженого жанрового трактування, романтична наснаженість їх помітно відоміюється. Серед найкращих робіт – портрет Хоми Вернера, польського заслання, Агати Ускової, дружини команданта Новопетровського укріплення (Усков усупереч царській забороні дав Шевченкові можливість писати й малювати), портрет Лук'яна Алексєєва, урядника Уральського козацького війська, який сам малював і був для Шевченка натурщиком.

У 1857 р. Шевченка було звільнено із "солдатської торми". 1859 року Шевченко відвідав Україну. Ця коротка й остання мандрівка на батьківщину дала прегарний портрет Афанасії Лазаревської – щасливої матері шістьох синів (два з них були йому дуже близькі); портрети Максимовичів (Марії та Михайла – відомого українського вченого, професора Київського університету). У 1860 році Шевченко малює портрет Лукерії Полусмак, яка на той час була його нареченою. Це пояснює зображення молоді дівчини із стрічкою на голові з трохи сум'ятливим поглядом очей, спрямованих на глядача. Це дуже молода, недавня кріпачка, вона неспроможна була зрозуміти й оцінити Шевченка.

Т. Яценко, студентка IV курсу, студкор газети

Творчість наших читачів

ПОВОРОТ НА 180° — ТЕПЕР У МЕНЕ БУДЕ ДОЧКА...

Останні дні серпня. Марго йшла повільно, вдихаючи на повні груди цей дивний аромат, намагаючись якнайдовше затримати його у собі. Дівчинка думала про щось своє. Мабуть, думки її були про університет, де мала б вчитися уже другий рік? Можливо, думала про книжки, які потрібно взяти в бібліотеці на другий курс, або про буфет: чи не перестали продавати її улюблений зелений чай з полуничкою та вершками? Або про щось суттєвіше... Одним словом, в її голівці міцно оселилася парадигма.

Марго намагалась ні на кого не звертати уваги. Їй здавалось, що усі дивляться на неї якось особливо, з подивом і з жалем одночасно. Їй було якось ніяково: їти було нікуди, адже від людей не втечеш. Додому – психічно важко, у парк – теж не вихід, до подруги...але так хочеться побути на самоті. До нього... Ні, буде боляче.

Навіть плакати не хотілось. А може, це помилка? Все ж таки звернутися до лікаря було б достовірніше. Здавалось, ці думки витіснили усе, і тепер це було схоже на нав'язливий шлейф суміші й тієї ж парадигми...

Ні! До нього вона не піде! Хто винен? Не він – це точно. І нащо йому набридати? Він – вільна людина, творча особистість, яка, попри все, цінує свободу. Як і для неї, так і для нього, свобода означала все! Це і свобода слова, мислення, руху, вибору, творення, свобода погляду й фіксації на чомусь або комусь. На останньому вона замислилася. Скільки у нього було таких, як вона? Дві-три, чотири, або більше? Зазвичай, він не думав про завтрашнє, а жив суто теперішніми емоціями. Провести гарно час – це суттєво, і бажання задовольнялося у першу чергу.

Він не думав про завтрашнє

І що взагалі вона скаже? Ні, не йому. Батькам... Вони не зрозуміють, це точно. Якби ж в неї був стабільний бой френд...

Але для себе Марго і так усе давно вирішила. Їй 18 років, і – це її життя, і вона зробить можливе і неможливе, щоб забезпечити гідне життя своїй майбутній дитині! Ну так що, що другий курс?! І в 14, і в 15 народжують, а дівчинка з Харкова у 13 народила здорового хлопчика! Хоча вона дівчинку хоче...

Маргарита уявила, як поступово збільшується її животик і як розповсюджуються плітки про її вагітність. Хоча – це правда, не плітки. А у неї в універі, де на одного "молодого чоловіка" припадає приблизно по 5–6 дівчаток... що вже й казати! Але вона витримає це випробування. Хоч вагітність переживає вперше і, можливо, востаннє (так вона себе запевняє). Взагалі, дівчина не планувала виходити заміж, перебирати на себе обов'язки "дисциплінованої дружини", слугувати таким собі "фоном" для свого чоловіка. Вона виступала за гуманізм та рівноправ'я у сім'ї. Так було у неї в родині. Маленькою довго не могла збагнути, хто головніший – мама чи тато. Тоді їй здавалось, що тато. Коли ж піросла, дедалі ставала певнішою, що в домі царив матриархат. Зараз же вона ніколи так категорично не подумає, бо взаємовідносини у сім'ї побудовані на засадах її улюбленого рівноправ'я.

Тепер Марго хотіла б, щоб чоловік водночас і контролював її трішки, і надавав свободу. Але контролював не через власні ревності, але з метою ненав'язливо піклуватися про неї... З самого дитинства вона звикла до труднощів у житті, переконала себе, що сподіватися потрібно на свої сили. Тому родичів, наприклад, дратувала її "самостійність"; "близькі люди" всіма правдами й неправдами порошили мізки її улюбленим батькам, а ті, в свою чергу, її свідомість. Насправді, всі вони – маніпулятори, які постійно намагались "виховувати" дівчину, надавати їй рис "людяності". І тоді вона вирішила остаточно: не дозволить зробити з себе "маріонетку".

Коли Марго була у 9 класі, в її житті стався "розкол" між минулим і сучасним: дівчинка стала іншою у всіх аспектах свого 13-річного буття. По-перше, кардинально змінилися її музичні смаки: Марго стала приділяти увагу виключно рок-музиці, по-друге, змінилось її світосприйняття (тепер все стало не у квітково-рожевих фарбах, а набуло прагматичності, навіть цинічності), по-третє, змінилось її світобачення: (дівчина усвідомила, що смерть – є продовженням життя й невід'ємною його частиною). Що вже казати про поведінку, стиль одягатися... То все – похідні від вищесказаного.

Коли ж Маргарита стала носити анх на шії, "близькі люди" стали її називати богохульницею, сатанисткою, висували версії її вступу у секту... І ніхто навіть не поцікавився, які першовитоки має амулет. Це ж завдяки тривіальному мисленню людей: якщо у тебе не християнський православний хрестик на шії, то ти – сатанистка і сектантка. І нікого не цікавило, що анх (ankh) – то є християнський хрестик у древніх єгиптян. Правда, єдина людина цим щиро поцікавилась, її хрещений, і це було приємно.

Марго сиділа у парку. Людей, на щастя, було мало. Правда, була лише дев'ята ранку... Дівчинка повертіла у руках хрестик, той самий анх. Скільки вона його вже носить? Чотири роки... Довго... Але ж носить вона його, по-перше, тому, що це – амулет улюбленого Древнього Єгипту, по-друге – це ключик до божественних знань, по-третє – хрестик процвітання, що об'єднує чоловічий і жіночий початки, по-четверте, він має язичницьке походження, по-п'яте, його вибрали готи, як свій символ. Марго не відносила себе до готів, але уже давно обожнювала готику, так само як і ankh.

Як бути? Що робити з дитиною?

Різні думки лізли до голівки дівчини. У неї навіть не було жодних злих помислів у бік батька своєї майбутньої дитини. Марго давно навчилася вибачати людям і не напружувати. Боже, та яке вибачення? За що? Та що ж він такого зробив?! Не гвалтував же він її; у всякому разі, це було взаємне бажання, взаємне тяжіння одне до одного! Приємні спогади, врешті-решт... Ні, вона йому нічого не скаже. Він – вільна людина, нехай гуляє... Але, пам'ятається, він її зрадив...

І все ж таки, як бути? Що робити з дитиною? На аборт вона не наважиться, бо це – дитинка. Вона уже її любить, настільки сильно, як матір, батька, близьких друзів, як анх, врешті-решт... І все ж – в неї є хрещений, який неодмінно її підтримає, дядя, її улюблений дядя Ігор, є ще близький друг її батька, який теж допоможе, обов'язково, – дядя Серьоба... Світ не без добрих людей.

(Продовження на стор. 4)

Подорожі НЕ ХЛІБОМ ЄДИНИМ

Студенти нашого університету, сподіваємося, цього ризику уникнуть. Бо вони навчаються серед тих, хто дбає про власний світогляд, внутрішній світ, естетичні смаки.

Подорожуючи мальовничими куточками України, вони завжди відчувають гордість – "... це ж моя земля, мої діди-прадіди!...". І тим самим глибше усвідомлюють духовне єднання зі своїм народом, частинкою якого вони є. "Це ж усе моє, рідне, моя душа!" – щасливо стукотить у скроні. І згадуються віршо-

вані рядки: "... Існуємо ж у вимірі душі, лиш в ньому ми щасливі і нещасні..."

Хтось подорожує поодинокі або з близькою людиною, дехто чекає на профспілкуву поїздку. А вільна творча група викладачів, методистів, бібліотекарів об'єднала свої зусилля задля високого: збагатити себе, урізноманітнюючи вимір душі новими враженнями і знаннями про рідну землю.

Ось так взяли, зібралися і поїхали по казкових замках Львівщини, виділивши для цього час, якого завжди обмаль, і кошти із сімейного бюджету, яких усім не вистачає.

"Спілкуючись із посередністю, ризикуєш сам нею стати, – попереджували мислителі сивої давнини.

На дві доби екскурсанти поринули у середньовіччя й сьогодення східної Галичини, знов і знов торкаючись величчя звитяжних і духовних подвигів наших предків. Воістину, невечерні скарби твої, Україно! Назавжди залишаться у серцях Високий замок і площа Ринок, Олеський, Золочівський і Підгірський замки, музей-аптека і оперний театр, пам'ятники і собори різних конфесій... і радісний щем начебто від власної причетності до тієї краси і величчя. А українська мова, яка чарівною музикою огортала усіх на

вулицях, у транспорті, по кав'ярнях.

Аби ці відвідини були ще й комфортними, весь організаційний клопіт взяла на себе методист учбового відділу Г.Ф. Єгорова. І це не перший її досвід. У доробку: екскурсії з викладачами, співробітниками та студентами по заповідних куточках України.

Приміть слова вдячності, шановна Галино Федорівно, від колег і студентів.

Із надійних джерел стало відомо: готуються поїздки до Мукачєва та Ужгорода, у Харків.

І це – дружня порада від екскурсантів: не присвячуйте вихідні тільки хатньопобутовим справам. Збагачайтеся... духовно! А високі почуття і яскраві враження від екскурсій допоможуть у роботі – знайдуть можливість пролітись благодатним світлом у душі студентської молоді.

Може ще хтось так подорожує – мініколективом? Напишіть про себе!

О. Сергієнко, зав. організаційно-методичного відділу з виховної роботи

Поради від А+Б

ЯК
ЗРОБИТИ
ПРОПОЗИЦІЮ

Пропозиція руки і серця –
перший крок до створення сім'ї.
Варто дуже добре
підготуватися до нього.

Насамперед скажемо про те, чого не можна робити у жодному випадку:

- не можна робити пропозицію, знаходячись в нетверезому стані, – це просто свинство;
 - не можна говорити про заміжжя на ходу, як би між іншим;
 - не можна жувати або слухати плеєр;
 - не можна пропонувати одружитися по телефону;
 - не можна робити пропозицію в ліжку, після чергового заняття сексом;
- Виберіть для такого важливого заходу відповідний час, приємне місце і, що важливо, подивіться на настрої Вашої обранки: може, спробу слід зробити іншим разом?

нетрадиційні. У другому випадку слід підключити фантазію.

Пропозицію руки і серця непогано робити в святя: в день святого Валентина, на 8 березня, Новий Рік або на її День Народження. В цьому випадку твої шанси дістати відмову різко зменшуються.

Красиво зробити пропозицію – означає приготувати красиву мову, прочитати вірші про любов і, вставши на коліно, протягнути кільце, подарувати квіти і поцілувати. Серця, що люблять, зрозуміють один одного і без слів, але іноді краще говорити, чим тупо мовчати, дивлячись очі в очі.

Феномен публічної пропозиції

Чоловіки все частіше роблять пропозицію руки і серця публічно. Цей момент стає частиною "весільного шоу". І має масу переваг перед іншими способами.

Нетрадиційна пропозиція

Нетрадиційні варіанти пропозицій завжди відрізняються красою і непередаваністю. А іноді ще і небезпечною для життя...

Традиційна пропозиція

Традиційний підхід до предмету обожнювання відомий: кільце, квіти, романтична вечеря в ресторані під акомпанемент солодкого, до сліз романтичної музики. Або під час любовного побачення на лоні природи під ясным зоряним нічним небом.

Бесіду із "спеціалістом" веде
К. Гречин

(Продовження. Початок на стор. 3)

ПОВОРОТ НА 180° –
ТЕПЕР У МЕНЕ БУДЕ ДОЧКА...

Батькам вона нічого не скаже, аж поки фізіологія організму сама себе не видасть; йому... нехай займається творчістю, а щодо інших... Марго ненавидить плітки і намагається їх уникати, так само, як і серіали...

Дівчина сиділа одна. Навіть дивно якось було. Зазвичай у цьому парку дуже багато людей. Але зараз нікого. Справа знаходився собор Святого Миколи Набережного. Вона обожнювала це місце. Хоч у дівчини була особиста точка зору щодо релігії... але оту "масову зомбованість релігійної (церковної) пастви" Марго ненавиділа! У душі все має бути, а не на показ...

Дівчинка згадала про руни. Вона постійно радиться з ними. Інтуїтивно обравши руну, дівчина довго дивилася на її зображення. Що означало DAGAZ (прорив, трансформація, день). Руна означала головний прорив у процесі самозміни, повне переформування стану, поворот на 180°. "Ще б пак..." – подумала й посміхнулася. "У кожному житті є хоча б один момент, який, якщо він вдало розпізнаний і "схоплений" людиною – назавжди змінює плінність її життя – пояснювала далі руна. – Тому дійте з повною вірою, навіть якщо момент змусить вас стрибнути у порожнечу. Іноді руна передбачає й вище великий період досягнень і процвітання. Питьма позаду вас; почався День".

Взагалі-то, Оракул не дає жодних інструкцій, що робити і не пророкує майбутнє. Оракул спрямовує нашу увагу на ті приховані сили та мотиви, які формують майбутнє... Коли ми радимося з Рунічним Оракулом (рунами), ми радимося із своїм "я".

Ще трохи посидівши, Маргарита склала руни, дістала жетончика і пішла у напрямку до метро "Контрактова площа". "Обережно, двері зачиняються. Наступна станція "Поштова площа". "... Повне переформування стану – моя вагітність... головний прорив у процесі самозміни: я – мати... поворот на 180° – тепер у мене буде дочка... А той самий момент – це народжувати!"

Через три роки

... Віталік сидів у затишній кафешці, що на розі Пушкінської вулиці та Прорізної. Через дві години у нього мав розпочатися концерт його рок-групи і клубу "Майдан". Він трішки нервував, то ж не дивно, що офіціант приніс йому Мартіні.

М. Андрухів,
студентка II курсу МО

(далі буде)

Зі спогадів жителів Солом'янки

ПОКОЛІННЯ ЕНТУЗІАСТІВ

Професор кафедри технології будівельного виробництва Юрій Опанасович Піщаленко пропрацював в нашому навчальному закладі близько півстоліття. Він також є мешканцем Солом'янського району, де знаходиться і наш КНУБА. Сьогодні професор пропонує читачам А+Б свої спогади про історичне минуле селища ім. Першого Травня, де мешкав з самого дитинства і працював у найважчі часи становлення радянської влади.

"Територію Повітрофлотського проспекту (тоді називали шосе) від вул. Антонова (на той час вул.Авіації) до вул. Донецької (на той час Чоколівської) та від шосе до сучасної площі Космонавтів у 1920-і роки радянська влада виділила робітникам, інженерно-технічним працівникам, службовцям-залізничникам Південно-Західної дороги для будівництва житлового селища.

Було створено колектив забудовників, які уклали договори з проєктантами і будівельниками-виробниками. І через декілька років селище на 147 квартир було готове. Воно мало добротні одноповерхові будинки на дві квартири та 6 двоповерхових на 6-8 квартир. Для стін використано було блоки з ракушняка, для покриття – шифер. Кожен із забудовників отримав біля будинків земельну ділянку в 3-5 соток для саду і городу. Селище в пам'ять про перші революційні маївки, які проводились поруч, та на честь свята міжнародної солідарності трудящих назвали Першотравневим.

Центральною вулицею була Соціалістична, яка існує й нині, вулиця Авіації межувала з Авіамістечком, планувалось з'єднання широкого бульвару Леніна (нині Чоколівського) з іншими житловими мікрорайонами. Інші вулиці мали назви, що теж відображали ритм побудови соціалізму: Колективізація, Культури, Кооперації, Піонерська, Транспортна та ін. На території селища уздовж Повітрофлотського шосе між вулицями Кооперації й Чоколівської (нині тут розташована Севастопольська площа) був побудований деревообробний завод теж імені Першого Травня.

Коли ж навесні зацвітали дерева, висаджені на вулицях, та садки біля будинків – селище виглядало райським куточком. Навіть німці під час окупації не вірили, що у селищі живуть звичайні трудящі радянські люди. Вони вважали, що це створено для комісарів і євреїв.

Для скромних потреб мешканців побудували й скромний продовольчий

магазин (ТПО). Я добре пам'ятаю як разом з мамою в 1933 році стояв в черзі за комерційним хлібом (продавали на той час повну норму на душу).

Крім хліба треба було і видовищ. З цією метою на бульварі Леніна побудували клуб. Назвали його ім'ям С.М.Кірова – дітячому Комуністичної партії Радянського Союзу – людьми дуже популярної в народі. В клубі були зали для зборів, демонстрації кінофільмів, постановки вистав, бібліотеки, приміщення для гуртків, в яких брали участь дітлахи, був створений і струнний оркестр... Цікаво, що в художній самодіяльності брали участь і молодь, підлітки та люди зрілого віку. Особливо популярною була вистава "Сватання на Гончарівці", поставлена ентузіастами драмгуртка. Регулярно у клубі демонструвалися вітчизняні патріотичні кінофільми, які сприяли вихованню покоління жителів Першотравневого селища і Чоколівки. І що є найцікавішим: відвідування концертів і вистав було безкоштовним. Люди дуже полюбили свій клуб й любовно назвали його "коробочкою". Сюди приходили зустрічати Новий рік та інші свята; тут, на танцях, проводили мешканці й свій вільний час.

Після звільнення Києва від загарбників у 1943-му до уцілілої від зруйнування "коробочки" на танці лінули дівчата з усього міста. Адже саме тут можна було побачити надзвичайно красивих, молодих і відважних льотчиків та техніків, які кожного дня ризикували своїм життям, захищаючи відвоюваний Київ і продовжуючи бої за визволення всієї України. Військовий аеродром та авіамістечко були поряд.

Найціннішим скарбом в селищі ім. Першого Травня були його люди. Більшість населення сумлінно працювала на залізничному транспорті та на підприємствах і установах, що обслуговували залізницю. Особлива увага приділялась матеріальному забезпеченню та вихованню дітей. Керівництво району для дошкільнят створило дитячий садок. Всі його вихованці з глибокою шаную і щирою вдячністю згадують

На пагорбах київських...

ЯК ЖИЛОСЯ
НА ПЕНСІЮ 100 РОКІВ ТОМУ

На початку ХХ століття пенсійне забезпечення населення України було державним, громадським і страховим. До цієї сфери входили також добродійність та благодійність.

Переважаюча більшість державних службовців отримували державну пенсію, яку після їхньої смерті успадковували близькі родичі. Скажімо, для службовців Київської міської управи, середня заробітна плата яких 1910 року становила 480 крб. на рік, пенсія нараховувалася у розмірі 1/3 від основного окладу, тобто в середньому 13 крб.33 коп. на місяць. У випадку втрати годувальника, який перебував на державній службі, держава також надавала пенсію і матеріальну допомогу. Приміром, сім'ї померлого фельдшера за клопотанням було надано разову допомогу 204 крб. та річну пенсію – 240 крб.

Державне пенсійне утримання мали і військовослужбовці. Кожен із них постійно відраховував зі свого грошового утримання 2% до пенсійної скарбниці, щоб після виходу у відставку крім основної пенсії отримувати і додаткову. За бажанням, можна було відраховувати ще 6% для надбавки до пенсії. Звісно, що й розмір пенсії повністю залежав від

сум цих відрахувань і від військового звання та посади.

Переважаюча більшість державних службовців відраховувала зі своєї зарплати невеликі суми на користь так званих пенсійних кас. При більшості підприємств також існували каси (пенсійна та допоміжно-позичкова), якими активно користувалися члени адміністрації, середні службовці та управлінці. Керуючі заводами постійно відраховували до цих кас певні кошти з прибутку підприємств. Так, у 1904-1905 роках було відраховано в середньому 1% з прибутку, у 1906 – 1,4%, у 1907 – 1,2%.

Цукрозаводчики досить прихильно ставилися до цих кас і вносили до них значні суми зі своїх прибутків. А саме існування пенсійних кас засвідчувало турботу власників підприємств про своїх службовців.

Свої особливості мало пенсійне утримання представників вільних професій. Викладачі вищої та середньої школи перебували на державному пенсійному забезпеченні.

Так, вчитель з вищою освітою отримував щорічну пенсію 1800 крб., а без неї – 110 крб. Ще більшим було пенсійне утримання у викладацького складу Київського університету. Натомість вчителі початко-

вої школи та народні вчителі змушені були об'єднуватися у громадські пенсійні товариства. Обов'язкові внески першого року склали 12% заробітку, в наступні – 6%. Кожен учасник мав особистий рахунок, а право на пенсію давали 15 платних років участі у касі. Існували пільгові тарифи для інвалідів, вдів та сиріт. Розмір пенсії коливався від 64 до 275 крб. на рік. Відраховування до пенсійних кас не завдавали значного удару по бюджету народного вчителя (1913 року він вносив у середньому 22 крб. 60 коп.). Пенсійним забезпеченням займалися й інші організації.

Скажімо, наукове товариство ім. Т.Г.Шевченка на загальних зборах у 1909 р. ухвалило встановити пенсію письменникові І.Франку у зв'язку з хворобою в розмірі 200 крб. на рік, яку він отримував до кінця життя.

Щоб приблизно усвідомити рівень тодішніх пенсій поррахуємо витрати пенсіонера або державного службовця в 1900-1910 роках. Ціни, оклади і пенсії узяті з "Кулінарних записок Росії, Малоросії" тих років. Найнижча пенсія державного службовця була 13-20 рублів на місяць, а пересічний киянин витрачав на достатнє харчування приблизно 8 рублів на місяць: дорослий чоловік, вживаючи щодня м'ясо, за місяць "з'їдав" 7-8 фунтів або 3 кг продукту. Це йому обходилося в 2 карбованці, оскільки фунт грудинки (409,5 грама) коштував 22 коп.; за курку платили 70 коп.; 10 яєць – 30 коп.; 2-3 фунти судака чи севрюги коштували 1 карбованець; три літри молока, випитою протягом місяця, наприклад, обходилися у 24 коп.; масло та сметана коштували від 56 до 64 копійок за фунт. Десяток картоплі (приблизно 1 кг) можна було купити за 5 коп.; недорогими були цибуля, морква, буряки: по 1-2 копійки за штуку. Не забудьмо і ціну на хліб – 4 коп.

Влада ретельно слідувала за дотриманням правил пенсійного забезпечення в державі: у містах активно діяли різноманітні контрольно-комісії. А забезпечені підприємці, люди надійні й перевірені, постійно виявляли турботу про пенсіонерів і знедолених.

І. Герасенкова

Банкіри ретельно слідували за виконанням пенсійного законодавства. Київ. 1909 рік. Фото з архіву доцента О.В.Фролова

першу завідувачу дитсадку старого більшовика (так тоді називали членів партії з дореволюційним стажем) т. Макарову, поварарокувальницю т. Дмитрієву, першу дорогу нам виховательку Марію Якіну, яка навчила нас бути патріотами своєї країни та ін. В селищі працювала й жіноча рада, створена з домогосподарок. Її активності, ініціативності, працелюбності можуть позадрити багато сучасних громадських організацій.

Значний вклад в справу виховання трудящих селища і району внесла ве-

теран Компартії України М.Й.Обухова. Інвалідом першої групи по зору вона стала після арешту і побиття її денікінською контррозвідкою. Проте, як боролись комуністи в підпіллі і на фронтах громадянської війни вона розповідала робітникам, курсантам військових училищ, червоноармійцям, учням і студентам навчальних закладів. Кожен громадський захід в селищі і районі проходив з її участю, що суттєво допомагало керівництву й населенню.

Але, на жаль, не все того часу було безмарним в громадському житті. Мені довелося бачити і чорного "воронка", і серйозних чоловіків у напіввійськовій формі, які приїжджали в нічні години. Після таких відвідин сусіди, яких вони запрошували з собою, додому не повертались. Таке відбувалося з тими, хто любив гостре слівце і не завжди обмежував його застосування..."

Ю. Піщаленко,
професор
(далі буде)

НАШ САЙТ В ІНТЕРНЕТІ: www.knuba.edu.ua (розділ новини), e-mail: knuba@knuba.edu.ua

Засновник — Київський національний університет
будівництва і архітектури "А+Б"
Свідоцтво про реєстрацію: КІ, № 137 від 20.12.1995 р.

Редакція може публікувати матеріали, не поділяючи точки зору автора.
Редакція лишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали авторів.
Надруковано у ЗАТ "ВІПОЛ", вул. Волинська, 60

Редактор **Ірина Герасенкова**
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 03180, м. Київ-180,
Повітрофлотський проспект, 31, кімн. 601а, тел. 241-55-35